

Biruta Rubesa

SAULES SĒJĒJS

Izcila Latviešu Fonda dalībnieka portrēts

Neiespējami aizmirst vīru, kas Latviešu Fonda gada sapulcē, Nedēļas nogalē nākotnei, Klīvlāndē nostājās dalībnieku priekšā svētdienas rītā. Gribas viņu saukt par saules sējēju.

Tas nav tikai viņa vārds, Richards Saule-Sauja, kas vedina uz šādām domām. Tā ir gaisma, ko viņš izstaro, gaisma un degsme.

Sirmie mati gluži nesader ar pajauno seju. Acis paslēpušās aiz brillu stikliem, Ja tajās vežas ilgāk, uzkrīt, cik acis zilas un kā tās zvēro, jā, zvēro.

Leitnants Saule-Sēja, kas tagad strādā fabrikas darbu un dzīvo vieninieka dzīvi Klīvlāndē, jo visi piederīgie Latvijā, ir Latviešu Fonda divdesmitpirmais "tūkstošnieks", tūkstots dolāru aizdevējs.

"Septiņsimts gadu mēs kalpojam vācu muižniekiem," viņš saka, Latviešu Fonda padomes priekšsēdī Dr. Valdī Muižniekā raugoties. "Tagad mums ir pašu latviešu muižnieks, es viņam kalpoju ar prieku. Es viņam uzticos." Tad viņš sēdes dalībniekiem rāda avīzi: "Lūk, šeit Ādolfs Šilde intervējis kādu latviešu meiteni, kas Sibīrijas ziemā kailām rokām kasījusi kartupeļus no zemes..." Viņam aizlūzt balss, klausītājiem nolaižās acis. Ir grūti skatīties, kā pieaudzis vīrietis raud. Ir arī neērti, sēžot siltā zālē pēc labām brokastīm, atcerēties pašu pamata iemeslu, kādēļ esam šeit, Klīvlāndē, un kādēļ mums nepieciešams Latviešu Fonds. -- Mūsu tauta dzimtenē cieš, ne mēs.

"Es ceru," turpina saules sējējs, "Ka Latviešu Fonds spēs piepildīt dažas no tām iecerēm, kas mūsu sirdij tuvas un ko mēs paši vairs nespēsim. Es Latviešu Fondā iemaksāju savas nacionālās sirdsapziņas nodokli un aicinu visus citus latviešus man pievienoties. It sevišķi mūsu bagātos tautiešus."

"Ar šo brīdi," ^{turpina} sirmais leitnants, "nododu Latviešu Fondam savu aizdevumu kā ziedojumu. Tāpat, katru nākošo gadu, kamēr vien spēšu strādāt, ziedošu to peļņu, ko ienes mani bankā noguldītie ietaupījumi, apmēram \$500 gadā." Lūk, viņš riekšavām kaisa tās saules gaismu un siltumu, kuŗas vārdu viņš nes, kuŗas simbols reiz bija pie viņa cepures, kā katram latviešu karavīram, kuŗas devības pilna viņa sirds.

Tad pēkšņi, pirms klausītāji vēl atgidošies no viņa devības pārsteiguma, pirms-jel viens paspējis paldies pateikt, dāvanas devējs pievērsās klausītājiem un skaļā balsī sauc: "Kāpēc jūs neprasiet? Šeit tak nav sanākuši gudrie muļķi! Kāpēc jūs neprasiet tiem, kam ir nauda, daudz naudas. Mūsu bagātniekiem, mūsu miljonāriem?"

"Kā nē - mēs taču prasām un kladzinām. Presē, sarīkojumos, ar plakātiem, pogām, personīgās sarunās," mēs atbildām un atklājam, ka neviens no klātesošiem īsti personīgi nevienu no mūsu bagātniekiem nepazīst, ieskanās daži pazīstami un avīzēs lasīti vārdi, bet uz daudzajiem atklātībā dotajiem mudinājumiem un aicinājumiem līdz šim atsaukušies tikai nu jau Aizsaulē aizsauktais rūpnieks Roberts Hiršs un viņa laulātā draudzene Alma Hirša. Kā vieni no pašiem pirmajiem. Citi līdz šim atturējušies.

Ap šo laiku jau zāli pāršalc aplausi un dzirdami vārdi: "Vot, vella puika!"

Vēlāk, apskatot kādas pavisam primitīvi veiktas aptaujas rezultātus, parādās

interesants fakts, ka ^{pašreizējie latviešu Fonda dalībnieki,} pirmā Latviešu Fonda dalībnieku ceturtdaļa, pirmie 250 no vajadzīgajiem 1000 dalībniekiem, kas ar savu \$1000 devumu vai aizdevumu piedalītos viena miljona dolāru lielā nacionālā kapitāla sanešanā, nāk galvenokārt no vidējo ieņēmumu grupas. Šī aptauja nav zinātniski pamatota, tai vēl daudz trūkumu, bet diezgan droši var teikt, ka labi ieņēmumi, biezs naudas maks nav bijis galvenais impulss aizdevuma došanai Latviešu Fondam. Par apmēram to pašu ziņo arī Dr. A. Ritmanis savā fondam rakstītajā vēstulē: "Uz pāri par 300 mediķiem izsūtītajiem uzaicinājumiem iestāties Latviešu Fondā līdz šim atsaucies tikai viens...."

Ir pazīstams teiciens: "Kaujas neuzvar generāļi, bet vienkāršais karavīrs." Tā, laikam, būs arī ar Latviešu Fondu, ar upuriem, kas vajadzīgi, lai sagādātu mūsu nacionālā darba kapitālu. Arī šo darbu, liekas, galvenokārt veiks cilvēks, kura sirdsapziņa nav pārticībā nosmakusi. Cilvēks ar Latvijas sauli sirdī. Kā Richards Saule-Sauja.